

Byens teater – teatrets by: dramaturgibegreber i en festuge

Af Annelis Kuhlmann

Der findes forskellige måder at muliggøre mødet mellem et teater og en by på, og de afhænger både af festugens agenda og teatrene bag tilrettelæggelsen af en festuge. Hvordan er situationen i byen? Hvordan er forbindelsen mellem teater og by? Hvordan forstår de hinanden? Hvordan skal man karakterisere teaterbegrebet i byen? Hvordan skal man karakterisere netop denne by? Hvordan ser parterne ud, og hvordan ser de hinanden? Hvordan inviterer det kulturelle landskab til en særlig tilgang til festugen? Hvordan beslutter initiativtagerne? Er der en eller flere dramaturgier for festugen? Og hvad karakteriserer denne dramaturgi eller disse dramaturgier?

Mit eksempel tager udgangspunkt i en række af festuger i Holstebro, som jeg her bruger med henblik på at diskutere nogle af de ovenfor stillede spørgsmål. Mit indlæg diskuterer kvaliteter i festugedramaturgier. Det er hypotesen, at en 'opskrift' på en festuge, der har teatret og byen som hovedparter, ville kunne drage nytte af følgende kriterier:

1. Et tema med et billedligt udtryk
2. En *episodisk begivenhed*, der indeholder en retorisk figur, en udtalt *teatralitet* samt en kulturel *byttehandel*.
3. Et *konceptuelt fokus* i forbindelse med såvel teatrets som byens identitet.

Udover de kvaliteter, som allerede er fremhævet, vil jeg notere følgende karakteristika:

Horisontalt

Teatret i byen er en forbindelse, der har stærke kunsttraditioner. At gentænke denne tradition er en opgave i teatrets nuværende situation i byen. Hvordan vil teatret manifestere denne forbindelse? Med hvilke former for handlinger vil denne manifestation finde sted? Med hvem? For hvem? Og om hvem/hvad?

Eksemplerne ovenfor viser et teater, der anslår temaer eller overskrifter, som udfordrer såvel teatrets og selve byens position.

Man kan iagttage, at disse temaer fungerer med en lettere provokerende indbygget modsætning. Eller de formulerer ytringer, der kalder på et modsvar. Disse konstellationer har en formel kvalitet i form af en retorisk figur, oxymoronen (sammensætning af ord med modsatrettede betydninger), og i det såkaldte feedback-loop. Feedback-loopet forudsætter en slags fortsat interaktion mellem scenen og dens publikum (byen) som er karakteristisk for festugerne i Holstebro, hvor Odin Teatret har spillet og spiller en betydelig rolle som primus motor (Fischer-Lichte: 2008). Men hvor også byen har noget at byde ind med som modhandling.

Vertikalt

Et teater, der har etableret en række af festugetitler over 25 år, påkalder sig en vis opmærksomhed i forhold til tid. Et flow omdanner festugerne til lag i den kollektive erindring over byen og lokalsamfundet. Ytringerne i erindringslagene reflekterer samtidig også teatrets identifikationsfortællinger. Teatermiljøet har således muligheden for at demonstrere en reflekteret kontinuitet, hvor hver festuge reflekterer den forrige festuge, og hvor den følgende festuge allerede befinder sig i en kreativ design-proces. Denne kapitelrække af festuger kan ses som en historiefortælling om kulturel identitet, der også reflekterer forholdet til de lokale politiske myndigheder. Historiefortællingen består af separate brud i kulturer, som ikke desto mindre former en linje af handlinger gennem arkivet af gennemførte festuger. I et bredere perspektiv kan den lange vertikale streng blive til et særkendetegn for en region. På den måde kan teatrets fortælling blive fortalt ud fra dets løbende forhold til byen.

Montagen: myten om byen i teatret – teatret i byen

Over tid vil teatrets nøgleidentitet kunne ses som et lokalt møde med et dramaturgisk greb, der kommer til at stå for handlingen med byen. På den måde bliver opfattelsen af tilhørsforholdet til byen indlejret i teatrets egen profil. Forholdet mellem byens teater og teatrets by kan vise sig at blive meget stærkt, idet byens karakteristika relaterer sig til teatrets teatraliserede relation til omverden. Teatret ser byen som sit materiale til at iscenesætte en festuge med. Og endelig ser byens borgere også festugen som en mulighed for at blive en aktiv del af en større begivenhed om dem selv og deres egen forankring i området. Man kan sige, at egnen bogstaveligt talt udfylder teatret på ekstraordinære betingelser. I tilfældet med Holstebro Festuge er den over tid blevet til en fortælling, der som myte genopføres under nye overskrifter.